

POSUDEK MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Posuzovaná práce: ŽÍŽALOVÁ, Veronika. *Resocializace osob ve výkonu trestu odnětí svobody vzděláváním a zaměstnáváním* (diplomová práce; vedoucí práce: Mgr. Aleš Jaluška). Praha: HTF Univerzity Karlovy, 2020, 90 s.

Oponent práce: PhDr. Bc. Petr Novák, Ph.D.

1. Téma, metodologie a obsah

Diplomová práce svým zaměřením (penitenciární prostředí a navazující postpenitenciární perspektiva) postihuje širokou oblast odborné působnosti sociálního pracovníka, což lze hned na úvod považovat za významné pozitivum a neopominutelný klad celé zde představované diplomové práce. V rámci přímé penitenciární sociální práce s obviněnými a odsouzenými v prostředí českého vězeňství a sociální práce v oblasti postpenitenciární péče působí nyní stovky profesionálů s odbornou kvalifikací z tohoto oboru. Jedná se tedy o téma nanejvýš aktuální a důležité.

Přehledně napsaná a z metodologického hlediska čistě zpracovaná práce se v 10 úvodních kapitolách (s. 10-47) snaží o systematické představení teoretických předpokladů problematiky „vzdělávání a zaměstnávání ve vězení“, jež diplomantka považuje za „klíčové“ oblasti „pro úspěšnou resocializaci odsouzených“ (s. 48) a v navazující empirické části (11. kapitola, s. 48-67) pak usiluje o to „zjistit, jak na tuto problematiku nahlízejí ti, kteří s odsouzenými přicházejí do styku nejčastěji a mají s tématem nejvíce zkušeností“ (srov. s. 63).

Naopak za velmi problematické a nepřilíživě zvolené se jeví již první slovo názvu práce - „resocializace“, které svou podstatou odkazuje spíše na negativně konotovaný termín „náprava“ všeobecně používaný v předlistopadové totalitní době, který navíc neodpovídá současným trendům penologické a penitenciární praxe (ač např. poziční dokument VS ČR „Koncepte vězeňství do r. 2025“ tento termín ještě místy reziduálně používá). Daného problému si je však studentka, přinejmenším implicitně vědoma, jelikož v současné penitenciární praxi preferovaný termín „odborné zacházení“ používá v textu s obdobně vysokou frekvencí jako mnohem méně vhodný a používaný termín „resocializace“. Základní terminologii se sice studentka věnuje podrobněji na celé s. 13, nelze však nabýt dojmu, že došlo k plnému pochopení současného směru uvažování o snižování kriminogenních rizik. Např. absencí jakékoli zmínky o „Souhrnné analýze rizik a potřeb odsouzených“ (tzv. nástroje SARPO), vycházející z RNR modelu (z angl. risk-need-responsivity assessment), kterou ve všech věznicích po celé ČR obligatorně používají všichni zaměstnanci pracující na pozici „sociálních pracovníků“ a pomocí níž jsou též identifikovány dynamické faktory vnějších kriminogenních rizik v oblastech „zaměstnání“ a „vzdělání“. Studentka tyto zásadní skutečnosti ve své práci zcela opomenula.

2. Práce s odbornou literaturou a informačními zdroji

Ačkoli studentka použila relativně velké množství literárních zdrojů (legislativní normy, učebnice, monografie, periodika, webové stránky apod.), dokázala se úspěšně vyhnout mnoha zásadním recentním publikacím ke zde představovanému tématu (např. množství důležitých publikací

„Institutu pro kriminologii a sociální prevenci“ dostupných on-line nebo „Generálního ředitelství VS ČR“). Studentka prokázala spíše omezenou schopnost pracovat s aktuálními zahraničními zdroji a udržet tak krok se současným diskurzem české i světové penitenciární sociální práce.

3. Formální úprava práce

Práce o rozsahu 90 stran má jednotnou úpravu a logické strukturální členění. Odkazy na citovanou literaturu v hlavním textu jsou uvedeny v závěrečném seznamu. Formální a jazykové zpracování je přiměřené.

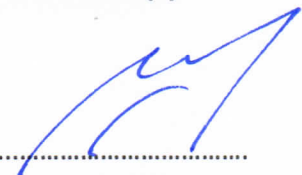
4. Odborný přínos práce pro praxi

Vzhledem k nepříliš vhodnému výběru výzkumného vzorku oproti výzkumnému záměru explicitně deklarovaném na s. 48 a 63 (s vysokým zastoupením zaměstnanců, kteří se na odborném zacházení a na přímé sociálně-pedagogické práci s odsouzenými prakticky vůbec nepodílejí) může mít práce ve svých výstupech jen minimální praktický přínos.

5. Otázky k obhajobě a celkové hodnocení

- a) Jaká je náplň práce zaměstnance VS ČR na pozici „vedoucího oddělení zaměstnávání vězňenských osob“ a jak velkou poměrnou část, z jím vykonávaných pracovních úkolů, zabírá přímá sociálně-pedagogická práce s konkrétními odsouzenými?
- b) Jaký je rozdíl mezi metodologickou „reliabilitou“ a „validitou“ (pokuste se o konkrétní demonstraci na datech získaných z Vašeho výzkumného šetření)?

Studentka ve své diplomové práci **prokázala** (ač v důsledku omezeného výběru, či spíše přístupu k informacím, jen v určité míře) **schopnost popsat a kriticky uchopit vybrané téma, metodologicky správně provést jednoduché výzkumné šetření** (ač se sníženou validitou výstupů) **a odbornou kompetenci vědecky pracovat na magisterské úrovni**. V případě adekvátní schopnosti reagovat na položené doplňující otázky navrhuji **celkové hodnocení** stupněm „valde bene“ - **velmi dobře (2)**.


.....
Petr Novák, 25. 8. 2020